

Základní škola T. G. Masaryka Rajhrad, okres Brno – venkov, příspěvková organizace

Školní vzdělávací program

pro školní družinu

při ZŠ T. G. Masaryka Rajhrad

Platnost od 1. 9. 2017

1. Identifikační údaje

Název: Školní družina při Základní škole T. G. Masaryka Rajhrad

Ředitel školy: PaedDr. Zdeněk Motlíček

Vedoucí vychovatelka: Alice Hladká

Adresa: Havlíčkova 452, 664 61 Rajhrad

Telefon: 547230028 – kancelář školy

547230036 – ředitel školy

547230056 – školní družina

e – mail: zsmasaryk@seznam.cz

Počet oddělení: 5

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2017

2. Charakteristika zařízení

Školní družina při ZŠ TGM Rajhrad pracuje v pěti odděleních a je určena pro žáky – účastníky zájmového vzdělávání (dále jen účastníci) 1. – 5.ročníku. Čtyři oddělení jsou umístěna v budově školy, na Masarykově ulici a navštěvují ji žáci 1. – 3.ročníku. Dvě oddělení mají svou vlastní místnost a dvě oddělení jsou umístěna ve třídách. Páté oddělení je určeno pro žáky 4. – 5.ročníku a je umístěno ve Školním klubu na ulici Havlíčkova.

Materiální vybavení školní družiny je neustále obnovováno a doplňováno. Postupně byly prostory školní družiny vybaveny novým nábytkem, koberci, PC a audiotechnikou. Modernizací také prošla elektroinstalace a PC síť. K provádění volnočasových aktivit je možné využívat školní hřiště, tělocvičnu a PC učebnu. V průběhu celého roku jsou postupně doplňovány hračky, stolní a společenské hry, výtvarné potřeby a vzdělávací materiály tak, aby mohly děti plnohodnotně využívat volný čas, předcházeli tak různým sociálně-patologickým jevům a školní družina se stala důležitým výchovným partnerem rodiny a školy.

3. Cíle vzdělávání:

- rozvoj osobnosti účastníků zájmového vzdělávání a její respektování
- seberealizace účastníků ve skupinových i individuálních, řízených nebo spontánních aktivitách
- osvojování si základních hodnot, na nichž je založena naše společnost
- získávání nových poznatků a dovedností vedoucích k samostatnosti a odpovědnosti za své jednání vůči prostředí a ostatním lidem
- vychovávat k smysluplnému využívání volného času a předcházet sociálně – patologickým jevům
- připravit jedince na život ve společnosti a vybavit ho vědomostmi, ale také postoji

4. Formy vzdělávání

Činnost a výchovné působení ve školní družině vychází z požadavků pedagogiky volného času, důraz je kladen na pestrost a dobrovolnost. Činnost je realizována formou

- pravidelných činností
- průběžných činností
- příležitostných činností
- spontánních činností
- přípravy na vyučování

5. Popis materiálních podmínek: viz. odst. 2 – charakteristika zařízení

6. Personální podmínky

Výchovně vzdělávací činnosti probíhají pod vedením vedoucí vychovatelky a vychovatelek. Všechny vychovatelky mají požadovanou kvalifikaci pro práci ve ŠD.

7. Popis ekonomických podmínek

Účastníci navštěvují ŠD za úplaty, její výše se upravuje dle §14 vyhlášky 74/2005 o zájmovém vzdělávání a vnitřní směrnice školy.

8. Bezpečnost práce

Pro činnost školní družiny platí stejná ustanovení o BOZP jako ve školním řádu. Pokud ŠD pro svoji činnost využívá odborné učebny, řídí se příslušnými řády pro tyto učebny – tělocvična, PC učebna. Režim ŠD je dán režimem školy. Dbáme na hygienu, dodržování pitného a stravovacího režimu, v odděleních máme zajištěn dostatek světla i tepla, udržování čistoty je zajištěno p. školnicí a také účastníci jsou vedeny k čistotě a pořádku kolem sebe.

Bezpečnost je zajištěna v jednotlivých odděleních vychovatelkami, účastníci pravidelně informujeme o bezpečném chování při jednotlivých činnostech. Na začátku šk. roku jsou seznámeny s řádem ŠD. Záznam o poučení je uveden v TK jednotlivých oddělení.

9. Podmínky přijímání, průběhu a ukončování vzdělávání

ŠD je určena pro účastníky zájmového vzdělávání 1. stupně. Přijímání do ŠD se řídí Kritérii pro přijetí do ŠD při ZŠ TGM Rajhrad. Rodiče účastníky přihlašují odevzdáním zápisního lístku v předem určeném a obvykle zveřejněném termínu a místě.

10. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

V případě docházky žáků se spec. potřebami jim bude umožněna činnost a pobyt v rámci možností ŠD.

U dětí s poruchami pozornosti a vnímání uplatňujeme metody práce, kdy neklademe důraz na kvantitu, ale kvalitu, začínáme splnitelnými úkoly, nezdůrazňujeme chyby, chválíme! Spolupracujeme s rodiči a tř. učiteli.

11. Délka a časový plán vzdělávání

ŠVP je tvořen pro žáky 1. stupně. Z tohoto ŠVP pro ŠD je vypracováván pro všechna oddělení celoroční plán, ze kterého si vychovatelky jednotlivých oddělení připravují měsíční plány. Měsíční plány mohou být rozpracovány na podrobnější plány týdenní.

12. Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují dlouhodobý proces, souhrn vědomostí, dovedností, schopností a postojů, které žáci získávají v průběhu několikaleté docházky do školní družiny. Budou se prolínat všemi činnostmi zájmového vzdělávání.

1.Kompetence k učení – žák se učí s chutí, práci dokončí, klade si otázky a hledá na ně odpověď, umí kriticky zhodnotit své výkony, samostatně pozoruje a experimentuje, umí získávat vědomosti z různých pramenů a zdrojů, získané vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje je v praktických situacích a dalším učení.

2.Kompetence k řešení problémů – žák si všímá dění a problémů, problém se učí pochopit, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, hledá různé způsoby řešení problémů, rozlišuje správná a chybná řešení, učí se obhájit svá rozhodnutí a uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí, chápe, že vyhýbání se řešení problému nevede k cíli.

3.Kompetence komunikativní – žák ovládá řeč, vyjadřuje sdělení, myšlenky, otázky a odpovědi vhodně formulovanými větami, umí vyjádřit vlastní názor, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, zapojuje se do diskuse, nezapomíná, že ke správné komunikaci patří také naslouchání druhým, využívá informační a komunikační prostředky.

4.Kompetence sociální a interpersonální – žák se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že na ně odpovídá a nese důsledky, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování, podílí se na vytváření příjemné atmosféry ve skupině, spolupracuje, dokáže se prosadit a podřít – přijmout kompromis, respektuje jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

5.Kompetence občanské a činnostní – žák si uvědomuje svá práva i práva druhých, vnímá nespravedlnost, agresivitu a šikanu a dovede se jim bránit, chová se zodpovědně, dbá na osobní zdraví druhých, respektuje a posiluje sociální a kulturní prostředí, váží si tradice a kulturního dědictví, které chrání, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům a podílí se na rozvoji kvalitního životního prostředí

6.Kompetence k trávení volného času - žák umí účelně trávit volný čas, orientuje se v možnostech jeho smysluplného využití, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech, rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času, umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

13. Obsah vzdělávání

Obsah vzdělávacího programu ŠD navazuje na vzdělávací oblast „ČLOVĚK A JEHO SVĚT“ ŠVP ZŠ, která je rozdělena do pěti tematických okruhů:

1. Místo, kde žijeme – MŽ

v tomto okruhu žáci poznávají nejbližší okolí, organizaci života v rodině, ve třídě, ve škole, v obci a společnosti.

2. Lidé kolem nás – LN

v tomto tématickém okruhu si žáci osvojují zásady vhodného chování a jednání s lidmi, poznávají význam a podstatu pojmu tolerance, empatie a vzájemná úcta, poznávají, jak se lidé sdružují, seznamují se základními právy a povinnostmi.

3. Lidé a čas – LČ

tématický okruh je zaměřen na budování správného režimu dne a jeho dodržování, sestavování a naplňování režimu ve ŠD, pěstujeme úctu k času druhých, učíme se využívat svůj čas, využíváme smysluplné volnočasové aktivity.

4. Rozmanitost přírody – RP

v tématickém okruhu se seznamujeme s proměnlivostí a rozmanitostí živé i neživé přírody.

5. Člověk a jeho zdraví – ČZ

žáci poznávají sami sebe, získávají ponaučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a odpovědnosti za své zdraví.

Vzdělávací oblast „Člověk a jeho svět“

Tematický okruh: Místo, kde žijeme (čísla v závorce označují , které kompetence jsou danou aktivitou rozvíjeny)

Pravidelné činnosti	Průběžné činnosti	Příležitostné činnosti
<p><u>Náš domov</u> -u nás doma, jak trávíme společný čas se svými blízkými -pěstovat a udržovat dobré vztahy v rodině, rozvíjet úctu, toleranci a respekt v rodině -náš domov, místo, kde žijeme</p>	<p><u>Náš domov (1,2,3,4,5,6)</u> -vyprávíme o životě naší rodiny -využíváme různé výtvarné techniky, dramatizace s literaturou a fotografiemi -popis našeho bydliště, stavíme svůj dům, návrh dětského pokoje</p>	<p>tematické výstavky pro rodiče</p>
<p><u>Škola a školní družina</u> -vycházky do okolí školy, hra na školním hřišti -četba pohádek, časopisů a dětské literatury -zásady společenského chování -rozvoj slovní zásoby</p>	<p><u>Škola školní družina (1,2,3,4,6)</u> -orientace v budově školy, znalost umístění učeben, seznámení se zaměstnanci školy -seznámení s provozem a řádem ŠD, pravidla chování v kolektivu -spolupráce s třídními učiteli, příprava na vyučování zábavnou formou</p>	<p>Seznámení s budovou školy, orientace v ní</p>
<p><u>Naše obec, město</u> -vycházky Rajhradem, orientace ve městě a blízkém okolí, mapa města, zeleň -plán města, okolní krajiny, využití různých výtvarných technik -vyhledáme informace o našem městě – knihy, noviny, internet</p>	<p><u>Naše obec, město (1,2,3,5,6)</u> -naše město, důležité úřady a instituce (MěÚ, pošta, Policie, knihovna, obchody, služby) -tradice a významné události, osobnosti našeho města -historie a pověsti našeho regionu</p>	<p>návštěva kláštera, výlet do místní obory spolupráce s místním oddělení Policie ČR</p>
<p><u>Cesta do školy</u> -dopravní vycházky, pozorování situace na silnici -hry s dopravní tematikou -malování dopravních prostředků a značek -dopravní situace</p>	<p><u>Cesta do školy (1,4,5,6)</u> -bezpečnost na cestě do školy a ze školy -chůze po chodníku, přecházení vozovky, přechody -poznáváme okolí školy</p>	

Tematický okruh: Lidé kolem nás

Pravidelné činnosti	Průběžné činnosti	Příležitostné činnosti
<u>Rodina</u> -osvojování a dodržování zásad slušného chování (úcta, tolerance, respekt, solidarita) -různé výtvarné techniky, dramatizace práce s literaturou a obrazovým materiálem	<u>Rodina (2,3,5,6)</u> -členové rodiny, postavení a role jedince v rodině -mezigenerační vztahy, zvyky v rodině -povolání rodičů a ostatních členů rodiny	kvíz „Hádej, kdo jsem“
<u>Člověk a lidé kolem něj</u> -besedy, různé výtvarné techniky, dramatizace -vytváření pozitivního klimatu mezi dětmi	<u>Člověk a lidé kolem něj(2,3,4,5)</u> -pravidla soužití ve ŠD, každý má své místo -lidé s handicapem -buďme kamarádi, různé národnosti, etnická a rasová příslušnost -chováme se obezřetně k cizím lidem	Beseda se zástupci Policie ČR
<u>Svátky a oslavy</u> -přejeme oslavenci, výroba pozvámek, přání, různé výtvarné techniky -výroba drobných dáreků, výzdoba třídy -vypravování o tradicích a zvycích -slavnostní stolování	<u>Svátky a oslavy (1,3,4,6)</u> -adventní čas vánoc, velikonoce, Den matek, atd. -jak oslavujeme u nás doma -náš den oslavy svátků, narozenin	vánoční posezení stopovaná Velikonoční zajíc Dětský den Dětský maškarní karneval Čarodějnice Čertovská disco Halloween
<u>Umíme se správně chovat</u> -literatura, četba -povídáme si i „kouzelných slovech“ -dramatizace, hry -povídání o chování v dopravních prostředcích -procvičujeme chování při různých situacích	<u>Umíme se správně chovat (1,2,3,4,5)</u> -žijeme mezi lidmi (zdravení, chování ke spolužákům, návštěva výstavy, divadla, dopravní prostředky) -principy demokracie (máme svůj názor, umíme n naslouchat druhým)	návštěva památníku písemnictví – divadelní představení, vernisáž k dětské výstavě
<u>Co se děje-sdělovací prostředky</u> -beseda o pokroku a civilizaci, pořady v TV co je vhodné, porovnání reality a fikce -dramatizace, výtvarná technika	<u>Co se děje-sdělovací prostředky (1,3,4,5,6)</u> -povídáme si, co jsme zhlédli, novinky v kinech -hledáme informace - internet	Vyhledáváme informace na internetu – příroda, zvířata, učivo ..

Tematický okruh: Lidé a čas

Pravidelné činnosti	Průběžné činnosti	Příležitostné činnosti
<u>Můj den</u> -besedy o správném využívání volného času -rozlišujeme povinnost, zábavu -různé výtvarné techniky, hry, soutěže	<u>Můj den (1,2,3,4,6)</u> -denní režim, časové údaje, správné využívání času (co stihneme během dne, příprava do školy) -můj volný čas, moje plány, odpočinek, zájmová činnost	společné vytváření týdenních plánů v ŠD
<u>Lidská společnost a čas</u> -povídání o jednotlivých etapách ve vývoji člověka -výstavky fotografií, města a vesnice včera a dnes -malování, vyhledávání obrázků a článků na internetu	<u>Lidská společnost a čas (3,4,6)</u> -jak se mění lidé -jak se mění věci, domy, vesnice, a města -lidové zvyky, historie, řemesla, hrady a zámky	návštěva benediktinského kláštera vycházka „Co se změnilo v našem městě“
<u>Čas v přírodě – roční období</u> -na vycházkách sledujeme změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích -malujeme, kreslíme -básničky, písničky, soutěže	<u>Čas v přírodě – roční období (1,3,6)</u> -změny v přírodě, znaky ročních období -orientace v kalendáři	návštěva zahrady v SOU zemědělském společné vycházky (obora, rybník)
<u>Řemesla a povolání</u> -četba pohádek, časopisů, hra na různá povolání -různé kvízy, hádání povolání -využití výtvarných technik	<u>Řemesla a povolání (1,3,5,6)</u> -stará a současná řemesla -povolání rodičů a prarodičů -čím budu –jaké bude moje povolání	Soutěž „Hádej, kdo jsem“

Tematický okruh: Rozmanitost přírody

Pravidelné činnosti	Průběžné činnosti	Příležitostné činnosti
<u>Roční období</u> -na vycházkách pozorujeme počasí a vegetaci v různých ročních obdobích -hrajeme hry, četba knih o přírodě -využití různých výtvarných technik, soutěže -sporty	<u>Roční období (1,3,5)</u> -charakteristika jednotlivých ročních období -počasí a barvy ročních období -pranostiky, zvyky a roční období -sezonní sporty-bruslení,kuličky, švihadla	výlet za zvířátky „Prostřený pařez“ pálení čarodějnic strašidla z dýní - výstava
<u>Živá a neživá příroda</u> -vycházky do přírody (pozorování, písničky, básničky o přírodě, zvířátkách)“-dramatizace pohádek -výtvarné práce s přírodními materiály -vyhledávání informací (internet, literatura) -péče o pokojové rostliny	<u>Živá a neživá příroda (1,2,3,5,6)</u> -pozorování rostlin (stromů, květin, živočichů) -domácí a divoká zvířata -sběr léčivých rostlin -voda a vzduch v životě člověka -záhady vesmíru, sluneční soustava	výlet do obory život v lese, u vody domácí mazlíčci
<u>Chráníme životní prostředí</u> -pozorování čistoty v okolí školy, měste -uklízíme své pracovní místo -třídíme odpad - četba, vyprávění -pomáháme při úklidu školy, hřiště, bydliště	<u>Chráníme životní prostředí (1,2,3,4,5,6)</u> -co přírodě škodí, prospívá (role člověka) -jak můžeme zlepšit naše okolí a místo, kde žijeme	

Tematický okruh: Člověk a jeho zdraví

Pravidelné činnosti	Průběžné činnosti	Příležitostné činnosti
<u>Naše tělo</u> -čtení a práce s encyklopedií -různé výtvarné techniky -práce ve skupinách -soutěže (procvičování smyslů-čich, hmat)	<u>Naše tělo (1,3,5,6)</u> -seznámení se s lidským tělem (stavba, funkce, orgány) -vývojové lidské etapy (růst a vývoj)	
<u>Hygienické návyky</u> -vytváření návyků osobní hygieny sebeobslužné činnosti -dodržování hygieny při rýmě a nachlazení	<u>Hygienické návyky (1,3,5,6)</u> -základní hygienické návyky -dbáme na svůj vzhled	
<u>Zdravý životní styl</u> -vycházky do přírody za každého počasí -hry venku, na hřišti -zdravý jídelníček -čtení, výtvarné techniky (koláže)	<u>Zdravý životní styl (1,2,3,6)</u> -pečujeme o zdraví (zdravá strava, vitamíny) -pitný režim, pohyb, otužování, sport -duševní hygiena	využívání tělocvičny, hřiště, kluziště
<u>Prevence úrazů, první pomoc</u> -vycházky s dopravní tematikou -dramatizace situací -soutěže v první pomoci -praktický nácvik situací (přivolání pomoci, důležitá telefonní čísla)	<u>Prevence úrazů, první pomoc (1,2,3,5,6)</u> -stálé poučování o bezpečnosti při činnostech, hrách, sportu, o prázdninách -bezpečnost při pohybu ve městě	
<u>Patologické jevy</u> -čtení vhodné literatury pro děti -časopisy, filmy -vytváření pozitivních vztahů mezi sebou a k okolnímu prostředí	<u>Patologické jevy (1,2,3,4,5,6)</u> -nebezpečné a návykové látky (alkohol, kouření, drogy) -ochrana osobního bezpečí	

14. Závěr

Školní vzdělávací program školní družiny byl projednán a schválen školskou radou dne 31. 8. 2017

V Rajhradě dne 1.9.2017

.....
vedoucí ŠD

.....
ředitel školy